

CRTA:

**Предлог Нацрта
закона о допунама Закона о
јединственом бирачком списку**

13. мај 2024,

Препорука ОДИХР број: 4/2023 која гласи: Да би се одговорило на забринутости у вези са тачношћу извода из бирачког списка и повећало поверење јавности, требало би преиспитати релевантне законе, прописе и праксе како би се омогућио увид у податке из бирачког списка и олакшало спровођење значајне ревизије Јединственог бирачког списка уз учешће релевантних заинтересованих страна, укључујући политичке странке и цивилно друштво, а у складу са стандардима заштите података.

ПРЕДЛАГАЧ: ЦРТА

Допуне Закона о јединственом бирачком списку

ЗАКОН О ДОПУНАМА ЗАКОНА О ЈЕДИНСТВЕНОМ БИРАЧКОМ СПИСКУ

Члан 1.

У Закону о јединственом бирачком списку („Службени гласник РС“, бр, 104/2009 и 99/2011), после члана 2. додаје се нови члан 2а, који гласи:

„Орган надлежан за ревизију, верификацију и контролу тачности и ажурирања бирачког списка

Члан 2а

Ревизију, верификацију и контролу тачности и ажурирања бирачког списка врши Комисија коју образује Народна скупштина у складу са овим законом.“

Члан 2.

Посла члана 14. додаје се назив члана и нови члан 14а који гласи:

“Излагање података о бирачима по бирачким местима

По закључењу бирачког списка, Министарство у циљу излагања бирачког списка грађанима, на званичној интернет страници, омогућава увид у податке о именима и презименима, о имену родитеља, пуној адреси домаћинства (укључујући и број стана) те назнаку да ли је бирач у бирачки списак уписан по основу пребивалишта или боравишта свих бирача по бирачким местима за подручје јединице локалне самоуправе.

Увид у податке о бирачима омогућава се претходним уношењем податка о јединственом матичном броју грађана и регистарском броју личне карте, односно броју пасоша, заинтересованог лица које врши увид.

Општинска, односно градска управа објављује на сваких седам дана на својој веб презентацији податке о броју промена у делу јединственог бирачког списка за подручје јединице локалне самоуправе који ажурира као поверени посао, као и правни основ тих промена за претходних седам дана.”

Члан 3.

После члана 22. додају се нова глава Va и нови чл. 22а до 22л, који гласе:

„Va КОМИСИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ, ВЕРИФИКАЦИЈУ И КОНТРОЛУ ТАЧНОСТИ И
АЖУРИРАЊА БИРАЧКОГ СПИСКА

Положај Комисије

Члан 22а

Комисија за ревизију, верификацију и контролу тачности и ажурирања бирачког списка (у даљем тексту: Комисија) је независно и самостално тело које врши јавна овлашћења у циљу: спровођења ревизије и утврђивања чињеничног стања о управљању вођењу и тачности бирачког списка; контролисања тачности и поступка ажурирања бирачког списка; доприноса повећању транспарентности и поверења грађана у бирачки списак.

Комисија има статус правног лица.

Комисија за свој рад одговара Народној скупштини, којој подноси годишњи извештај о раду, до краја фебруара текуће године за претходну годину.

Састав Комисије

Члан 22б

Комисију чини девет чланова и девет заменика чланова, од којих се шест чланова Комисије и њихових заменика бира на предлог посланичких група у Народној скупштини, док се три члана Комисије и њихови заменици бирају на предлог удружења грађана, која најмање десет година делују ради остваривања циљева у области изборног права (у даљем тексту: удружење грађана).

Народни посланик не може бити члан, односно заменик члана Комисије.

Услови за избор у чланство Комисије

Члан 22в

За члана, односно заменика члана Комисије може бити предложено само лице:

1. које је држављанин Републике Србије и има пребивалиште на територији Републике Србије;
2. које има најмање пет година искуства у области рада Комисије.

Избор чланова и заменика чланова Комисије

Члан 22г

Три највеће посланичке групе у Народној скупштини, које су подржале избор Владе, предлажу свака по једног члана и заменика члана Комисије.

Три највеће посланичке групе у Народној скупштини, које нису подржале избор Владе, предлажу свака по једног члана и заменика члана Комисије.

Удружења грађана из члана 22б став 1. овог закона заједно предлажу три члана и три заменика члана Комисије.

Одбор Народне скупштине надлежан за државну управу и локалну самоуправу (у даљем тексту: надлежни Одбор) испитује да ли су предлоге поднели овлашћени предлагачи из ст. 1. до 3. овог члана и да ли кандидат за члана, односно заменика члана

Комисије испуњава услове за избор у чланство Комисије, након чега утврђује предлог листе од девет кандидата за чланове, односно заменике чланова Комисије, коју са образложењем подноси Народној скупштини на разматрање и усвајање.

Предлог подносиоца који није овлашћен предлагач из ст. 1. до 3. овог члана неће се разматрати, о чему надлежни Одбор обавештава подносиоца тог предлога.

Ако надлежни Одбор утврди да неки од предложених кандидата за члана, односно заменика члана Комисије не испуњава услове за избор у чланство Комисије, упутиће захтев овлашћеном предлагачу, који је предложио тог кандидата, да Одбору поднесе нови предлог кандидата за члана, односно заменика члана Комисије, у року од седам дана од дана пријема захтева.

Председник Народне скупштине сазива седницу Народне скупштине, на којој се разматра предлог листе кандидата за члана, односно заменика члана Комисије, у року од 15 дана од дана подношења предлога листе коју је утврдио надлежни Одбор.

О предлогу листе из става 6. овог члана одлучује се у целини, јавним гласањем.

Чланови и заменици чланова Комисије су изабрани ако је за предлог листе гласала већина од укупног броја народних посланика.

Ако предлог листе не добије потребну већину гласова, нови поступак избора се покреће у року од 15 дана од дана одржавања седнице Народне скупштине на којој предлог листе није изгласан.

Трајање мандата

Члан 22д

Члан и заменик члана Комисије бирају се на период од пет година.

Члану и заменику члана Комисије мандат престаје по сили закона, а Народна скупштина по службеној дужности утврђује престанак његовог мандата:

- 1) због истека периода на који је биран;
- 2) у случају смрти;
- 3) у случају губитка изборног права;
- 4) ако је правноснажном судском одлуком осуђен на безусловну казну затвора у трајању од најмање шест месеци;
- 5) ако изгуби радну способност;
6. ако буде изабран за народног посланика;
7. ако поднесе оставку у писменој форми;
8. у другим случајевима предвиђеним законом.

Народна скупштина разрешава дужности члана, односно заменика члана Комисије:

1) ако се накнадно утврди да не испуњава услове за чланство у Комисији прописане овим законом;

2) ако без оправданог разлога пропусти или одбије да обавља дужност члана, односно заменика члана у периоду од најмање три месеца непрекидно или у периоду од 12 месеци у коме најмање шест месеци не обавља своју дужност.

Народна скупштина покреће поступак за избор новог члана, односно заменика члана Комисије у року од 90 дана пре истека мандата члана, односно заменика члана Комисије.

Новог члана, односно заменика члана Комисије предлаже исти овлашћени предлагач који је предложио члана, односно заменика члана Комисије коме је истекао или престао мандат, односно који је разрешен дужности.

Народна скупштина у року од 30 дана од дана истека или престанка мандата, односно од дана разрешења дужности члана, односно заменика члана Комисије, бира новог члана, односно заменика члана Комисије.

Престанак мандата пре истека времена

Члан 22ђ

У случају престанка мадата члана, односно заменика члана Комисије пре истека времена на које је изабран, овлашћени предлагач који је предложио члана, односно заменика члана којем је престао мандат, дужан је да предложи избор новог члана, односно заменика члана у року од 15 дана од дана престанка мандата претходног члана, односно заменика члана Комисије.

На поступак избора новог члана, односно заменика члана у случају из става 1. овог члана, сходно се примењују одредбе члана 22г. овог закона.

Прва седница Комисије

Члан 22е

Прву седницу Комисије сазива председник Народне скупштине.

Комисија на првој седници бира председника Комисије, из реда чланова Комисије који су изабрани на предлог удружења грађана.

За председника Комисије изабран је члан за кога је гласала већина од укупног броја чланова Комисије, од којих најмање три члана Комисије изабрана на предлог посланичких група и најмање два члана Комисије изабрана на предлог удружења грађана.

Председник Комисије сазива седнице Комисије, председава седницама и стара се о реду на седницама, као и о спровођењу плана рада Комисије.

Комисија на првој седници доноси Пословник о раду којим ближе уређује организацију и начин свог рада.

Комисија на првој седници доноси план рада Комисије.

Делокруг рада Комисије

Члан 22ж

Комисија је овлашћена да обавља следеће послове:

- 1) анализира податке из бирачког списка на нивоу личних података (име, име оца, презиме, место и адреса пребивалишта);
- 2) анализира правну ваљаност решења на основу којих се врше промене у бирачком списку;
- 3) анализира/прати статистичке параметре кретања бирачког списка;
- 4) анализира процес ажурирања и ауторизације над променама у бирачком списку;
- 5) анализира поступање Управног инспектората у поступку надзора над радом референата за бирачки списак;
- 6) анализира податке министарства надлежног за унутрашње послове о кретању становништва и усклађености са подацима у бирачком списку;
- 7) анализира поступања службеника министарства надлежног за унутрашње послове задужених за послове са грађанима (одобравање пребивалишта и боравишта грађана);
- 8) иницира и координира теренску контролу бирача на основу анализа бирачког списка у сарадњи са министарством надлежним за унутрашње послове и министарством надлежним за послове управе;
- 9) иницира отклањање утврђених неправилности у бирачком списку;
- 10) иницира покретање поступака за утврђивање одговорности ако у поступку утврђивања чињеница о управљању и тачности бирачког списка нађе да постоје основи сумње да је дошло до кршења закона тако што повреду закона пријављује надлежним органима;
- 11) иницира објављивање дела бирачког списка, статистичких кретања у бирачком списку, пребивалишта, боравишта, пасивизације и других релевантних података у вези са бирачким списком;

- 12) иницира објављивање релевантних података везаних за бирачки списак и да израђује периодичне извештаје о статусу бирачког списка;
- 13) иницира кампању за едукацију бирача о ажурирању бирачког списка у сарадњи са јавним медијским сервисима и министарством надлежним за послове управе;
- 14) координира релевантне институције ради ефикасног спровођења мера за унапређење интегритета бирачког списка;
- 15) спроводи друге анализе неопходне да би се утврдио степен интегритета поступка ажурирања бирачког списка.

Одлучивање

Члан 22з

Комисија одлучује већином гласова свих чланова Комисије.

Одлука Комисије је усвојена ако је за њу гласало најмање два члана изабрана на предлог удружења грађана и најмање три члана изабрана на предлог посланичких група.

Заменик члана Комисије има право гласа у одсуству члана Комисије кога замењује.

Заменик члана Комисије замењује члана Комисије у случају његовог одсуства или престанка дужности члана одбора, до избора новог члана одбора.

Заменик члана Комисије има иста права и дужности као и члан кога замењује.

Учесници у раду Комисије без права одлучивања

Члан 22и

У раду Комисије, без права одлучивања, учествују:

- три представника министарства надлежног за послове управе, и то из реда запослених у Управном инспекторату, организационе јединице задужене за регистре и локалну самоуправу и организационе јединице задужене за информационе технологије министарства;

- један представник министарства надлежног за унутрашње послове;

- један представник Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности.

Органи из члана става 1. овог члана дужни су да одреде своје представнике, у року од 15 дана од дана пријема захтева Комисије.

У раду Комисије, без права одлучивања, по позиву Комисије, могу учествовати и:

- представници међународних организација и стручњаци са знањем из области рада Комисије;

- државни службеници и запослени у органима аутономних покрајина, односно органима једница локалних самоуправа, са знањем из области рада Комисије, које одреди руководиоца органа у којима су ова лица запослена.

Позвана лица из става 2. овог члана дужна су да Комисији учине доступним све информације неопходне за остваривање циљева Комисије прописаних овим законом.

Посматрачи рада Комисије

Члан 22ј

Рад на седници Комисије могу посматрати представници других удружења грађана и међународних организација (у даљем тексту: посматрачи рада Комисије), без права учешћа.

Посматрачи рада Комисије, заинтересовани за посматрање рада на седници Комисије, благовремено подносе пријаве Комисији, са именима својих представника.

Комисија испитује испуњеност услова из пријава и доноси одлуку о усвајању пријава за посматрање.

Представници посматрача рада Комисије имају право да присуствују свим седницама Комисије, осим када је искључена јавност.

Председник Комисије је дужан да о одржавању седнице Комисије благовремено обавести заинтересоване посматраче рада Комисије.

Комисија је дужна да представнику посматрача рада Комисије и преводиоцу у његовој пратњи омогући несметано посматрање рада Комисије.

Представник посматрача и преводилац у његовој пратњи дужни су да службене легитимације носе на видном месту.

Јавност рада Комисије

Члан 22к

Рад Комисије је јаван.

Јавност рада Комисије се обезбеђује објављивањем на интернет страници Народне скупштине: сазива Комисије, годишњих извештаја о раду, планова рада, записника са одржаних седница Комисије и других информација из делокруга рада Комисије од значаја за јавност.

Изузетно, Комисија, на предлог члана Комисије, може одлучити да искључи јавност из законом предвиђених разлога.

Служба Комисије

Члан 22л

Комисија доноси одлуку о структури запослених у Служби Комисије потребних за рад Комисије коју упућује генералном секретару Народне скупштине.

Стручне, административне и техничке послове за потребе рада Комисије обављају запослени у Служби Народне скупштине, које одреди генерални секретар Народне скупштине, водећи рачуна о структури запослених у Служби Комисије потребних за рад Комисије.

Комисија има секретара и заменика секретара, које именује генерални секретар Народне скупштине из реда запослених у Служби Народне скупштине.

За секретара, односно заменика секретара Комисије може бити именовано само оно лице које има високо образовање у области правних наука.“

Прелазне одредбе

Члан 4.

Посланичке групе у Народној скупштини и удружења грађана из члана 22г ст. 1. до 3. овог закона дужни су да поднесу предлоге кандидата за члана, односно заменика члана Комисије у року од 15 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Надлежни одбор је дужан да одржи седницу на којој ће утврдити предлог листе кандидата из члана 22г став 4. овог закона, који подноси Народној скупштини на разматрање и усвајање, у року од 15 дана од истека рока из става 1. овог члана.

Народна скупштина образује Комисију избором свих девет чланова и заменика чланова Комисије, у року од 30 дана од дана подношења предлога листе кандидата из става 2. овог члана.

Завршна одредба

Члан 5.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ОСНОВНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. се предвиђа Комисија као орган надлежан за ревизију, верификацију и контролу тачности и ажурирања бирачког списка коју образује Народна скупштина Републике Србије, чиме се испуњава и препорука 4 КДИЉП из извештаја који се односи на изборе одржане 2023. године.

Чланом 2. чине се транспарентнијим јавно доступни подаци о бирачком списку тако што ће осим имена и презимена бирача по бирачким местима објавити и подаци о имену родитеља, пуној адреси домаћинства (укључујући и број стана) и означити да ли је бирач у бирачки списак уписан по основу пребивалишта или боравишта.

Чланом 3. се додаје нова глава Va и нови чланови од 22а до 22л којима се уређују питања од значаја за оснивање, рад и функционисање Комисије за ревизију, верификацију и контролу тачности бирачког списка.

Члан 22а уређује положај и циљеве оснивања Комисије. Прописује се да је Комисија независно и самостално тело које врши јавна овлашћења и има статус правног лица. Овим чланом утврђују се и циљеви оснивања комисије. На првом месту то је спровођење ревизије и утврђивање чињеничног стања о управљању, вођењу и тачности бирачког списка, затим контролисање тачности и поступака ажурирања бирачког списка, као и допринос повећању транспарентности и поверења грађана у бирачки списак. Предвиђено је и да Комисија за свој рад одговара Народној скупштини, којој је дужна да подноси годишњи извештај о раду, до краја фебруара текуће године за претходну годину, што додатно обезбеђује легитимитет у њеном раду.

Члан 22б уређује састав комисије. Он предвиђа да Комисију чини девет чланова и заменика чланова које бира Народна скупштина. Шест чланова и заменика чланова се бира на предлог посланичких група у Народној скупштини, док се три члана и заменика члана бирају на предлог удружења грађана, која најмање десет година делују ради остваривања циљева у области изборног права. Оваквим решењем обезбеђује се инклузивност, транспарентност и заступљеност различитих политичких интереса у раду Комисије. Додатно је прописано да ова функција није спојива с функцијом народног посланика. Таква одредба има за циљ да установи Комисију као стручно тело, што се додатно прецизира и каснијим одредбама.

Члан 22в прописује услове за чланство у Комисији. Лице које је предложено за члана, односно заменика члана мора бити држављанин Републике Србије и имати пребивалиште на њеној територији. Члан или заменик члана мора бити и високо образован, односно имати најмање пет година искуства у области рада Комисије. На тај начин се обезбеђује да чланови и заменици чланова Комисије буду лица која су квалификована, стручна и имају искуство од значаја за рад Комисије.

Члан 22г уређује поступак избора чланова и заменика чланова Комисије. Прописано је да шест чланова предлажу три највеће посланичке групе које су подржале избор Владе и три највеће посланичке групе које нису подржале избор Владе на паритетној основи, а свака од њих по једног члана и заменика члана. На тај начин се обезбеђује укљученост политичких странака власти и опозиције у процес ревизије бирачког списка. Прописано је и да удружења грађана заједно предлажу три члана и три заменика члана Комисије, што гарантује да ће процес бити инклузиван и транспарентан. Поступак избора чланова, односно заменика чланова се наставља у Одбору Народне скупштине који је надлежан за државну управу и локалну самоуправу. Одбор испитује да ли су предлоге поднели субјекти који имају такву легитимацију, као и да ли кандидат за члана, односно заменика члана Комисије испуњава прописане услове за избор у чланство Комисије. Након тога, Одбор утврђује предлог листе од девет кандидата за чланове, односно заменике чланова Комисије коју подноси Народној скупштини на усвајање. Председник Народне скупштине је дужан да у року од 15 дана од подношења предлога листе кандидата сазове седницу Народне скупштине на којој ће се разматрати предлог листе кандидата, који се може у целости усвојити или одбити. За усвајање предлога листе и избор чланова и заменика чланова Комисије захтева се апсолутна већина у Народној скупштини. Решења којима се прописује да се предлог листе може само у целости усвојити и да је за то потребна апсолутна већина, гарантују да ће се у поступку избора чланова Комисије остварити шири политички консензус који је неопходан у оваквим процесима. Уколико предлог листе не добије апсолутну већину, нови поступак избора се покреће у року од 15 дана о дана одржавања седнице на којој предлог листе није усвојен.

Члан 22д прописује трајање мандата члана и заменика члана Комисије, затим разлоге за престанак мандата члана и заменика члана Комисије, разлоге за њихово разрешење, као и поступак избора новог члана и заменика члана Комисије. Прописан је мандат у трајању од пет година за члана и заменика члана Комисије. На тај начин је обезбеђено да Комисија не буде везана за један сазив Народне скупштине, чиме је додатно потврђена њена независност, али јој је и омогућено да послове из своје надлежности обавља у континуитету неvezано за политичке прилике у парламенту. Разлози за престанак мандата члана, односно заменика члана по сили закона тичу се наступања одређених правних чињеница које представљају сметњу за обављање функције у Комисији. На првом месту, мандат члана престаје истеком петогодишњег мандата, у случају смрти, у случају губитка изборног права, губитком радне способности, избором за народног посланика, подношењем оставке у писменој форми или уколико је правноснажном судском пресудом осуђен на безусловну казну затвора у трајању од најмање шест месеци. У овим случајевима Народна скупштина *ex officio* констатује престанак мандата. Прописано је и да Народна скупштина може разрешити члана и заменика члана Комисије из два разлога. Први се односи на неиспуњеност услова за чланство у Комисији, а други је дисциплинског карактера - уколико члан пропушта или одбија да обавља своје дужности у периоду од најмање три месеца непрекидно или у периоду од 12 месеци у коме најмање шест месеци не обавља своју дужност. Овакво решење има за циљ да обезбеди савесност у раду чланова и заменика чланова Комисије. Одређено је да Народна скупштина има дужност да покрене поступак за избор новог члана, односно заменика члана Комисије у року од 90 дана пре истека мандата члана, односно заменика члана. Такође, у случају престанка мандата или разрешења члана, односно заменика члана Народна скупштина је дужна да у року од 30 дана изабере новог члана, односно заменика члана Комисије. Додатно, прописано је да новог члана, односно заменика члана Комисије предлаже исти овлашћени предлагач који је предложио члана, односно заменика члана коме је истекао или престао мандат, односно који је разрешен

дужности. Такви решењем обезбеђен је опстанак паритета и инклузивности у раду Комисије и након наступања оваквих чињеница.

Члан 22ђ додатно прецизира поступак избора новог члана, односно заменика члана Комисије у случају престанка мандата. Прописано је да је овлашћени предлагач дужан да предложи новог члана, односно заменика члана у року од 15 дана од дана престанка мандата претходног члана, односно заменика члана. Такође, одређено је да се на поступак избора новог члана сходно примењују одредбе које се односе на избор чланова и заменика чланова Комисије (члан 22г.).

Члан 22е уређује рад Комисије на првој седници Комисије, као и начин њеног сазивања. Прописано је да прву седницу сазива Председник Народне скупштине. Одређено је да Комисија мора да изабере председника Комисије на првој седници, те да председник мора бити из реда чланова које су предложила удружења грађана. На овај начин обезбеђена је неутралност и непристрасност председника Комисије. Такође, прописано је да се председник бира апсолутном већином, али и да је потребно да за његов избор гласа најмање три члана изабрана на предлог посланичких група, односно најмање два члана изабрана на предлог удружења грађана. На овај начин обезбеђено је да чланови који долазе у Комисију на предлог политичких актера не могу да надгласавају чланове који долазе на предлог удружења грађана, односно установљено је својеврсно право вета за чланове који су изабрани на предлог удружења грађана. Одређено је и да председник Комисије сазива седнице Комисије, председава седницама, да се стара о реду на седницама Комисије, као и о спровођењу плана рада Комисије који је Комисија дужна да усвоји, такође, на првој седници. Додатно, прописано је и да је Комисија дужна да на првој седници усвоји и Пословник о раду.

Члан 22ж прописује делокруг рада Комисије. Одређено је да Комисија у свом раду овлашћена да обавља: анализу података из бирачког списка на нивоу личних података; анализира правну ваљаност решења на основу који се врше промене у бирачком списку; анализира и прати статистичке параметре кретања бирачког списка; анализира процес ажурирања и ауторизације над променама у бирачком списку; анализира поступање Управног инспектората у поступку надзора на радом референата за бирачки списак; анализира податке министарства надлежног за унутрашње послове о кретању становништва и усклађености са подацима у бирачком списку; анализира поступања службеника министарства надлежног за унутрашње послове задужених за послове с грађанима (одобравање пребивалишта и боравишта грађана); иницира и координира теренску контролу бирача на основу анализа бирачког списка у сарадњи с министарством надлежним за унутрашње послове и министарством надлежним за послове управе; иницира отклањање утврђених неправилности у бирачком списку; иницира покретање поступка за утврђивање одговорности ако у поступку утврђивања чињеница о управљању и тачности бирачког списка нађе да постоје основи сумње да је дошло до кршења закона тако што повреду закона пријављује надлежним органима; иницира објављивање дела бирачког списка, статистичких кретања у бирачком списку, пребивалишта, боравишта, пасивизације и других релевантних података у вези с бирачким списком; иницира објављивање објављивање релевантних података у вези с бирачким списком и да израђује периодичне извештаје о статусу бирачког списка; иницира кампању за едукацију бирача о ажурирању бирачког списка у сарадњи с јавним медијским сервисима и министарством надлежним за послове управе; координира релевантне институције ради ефикасног спровођења мера за унапређење интегритета бирачког списка; спроводи друге анализе неопходне да би се утврдио степен интегритета поступка ажурирања бирачког списка.

Члан 22з одређује начин одлучивања Комисије. Прописано је да Комисија одлучује апсолутном већином, као и да је за усвајање одлуке потребно да за њу гласа најмање три члана који су изабрани на предло посланичких група и најмање два члана који су изабрани на предлог удружења грађана. На тај начин онемогућено је да чланови изабрани на предлог посланичких група доносе самостално одлуке, искључујући тако чланове изабране на предлог удружења грађана. Додатно, таквим решењем је установљено својеврсно право вета за чланове удружења грађана, без чијих гласова неће бити могуће доношење одлука. Такође, решење по ком се траже гласови два члана изабраних на предлог удружења грађана омогућава да се и у оквиру те групе чланова одлуке доносе већином. То све у коначници доприносу да чланови изабрани на предлог удружења грађана, као неутрални и непристрасни, имају кључну улогу у процесу доношења одлука.

Члан 22и одређује ко су учесници у раду Комисије без права одлучивања. Учесници у раду Комисије без права одлучивања су подељени у две групе. Прву групу чине: три представника министарства надлежног за послове управа, и то из реда запослених у Управном инспекторату, Сектору за регистре и локалну самоуправу и Служби за информационе технологије министарства; један представник министарства надлежног за унутрашње послове; и један представник Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности. Они су дужни да одреде своје представнике у року од 15 дана од пријема захтева Комисије. Прва група учесника у раду без права одлучивања јесте у одређеном смислу и саставни део целокупног рада Комисије, односно и превасходно у оним областима које се односе на делокруг њиховог рада. С друге стране, другу групу учесника у раду Комисије без права одлучивања чине: представници међународних организација и стручњаци са знањем из области рада Комисије; и државни службеници и запослени у органима аутономних покрајина, односно органима јединица локалних самоуправа, са знањем из области рада Комисије, која одреди руководиоца органа у којима су ова лица запослена. Друга група учесника у раду Комисије без права одлучивања учествује у раду Комисије само по њеном позиву и у областима које се односе на њихову експертизу, односно радно место.

Члан 22ј уређује положај посматрача рада Комисије. Прописано је да рад на седници Комисије могу посматрати представници других удружења грађана и међународних организација, без права учешћа. Одређено је да посматрачи пријаве подносе директно Комисији, са списком своји представника. Додатно, одређено је и да посматрачи имају право да присуствују свим седницама комисије, чиме је обезбеђена додатна транспарентност у раду Комисије. Изузетно, посматрачи не могу присуствовати седницама Комисије када је искључена јавност.

Члан 22к прописује да је рад Комисије јаван. Одређено је да се јавност рада Комисије обезбеђује објављивањем на интернет страници Народне скупштине: сазива Комисије, годишњих извештаја о раду, планова рада, записника са одржаних седница Комисије и других информација из делокруга рада Комисије од значаја за јавност. На тај начин Комисија обезбеђује увид јавности у њен рад и поступање. Прописано је и да Комисија може одлучити, на предлог члана Комисије, да искључи јавност из законом предвиђених разлога.

Члан 22л прописује да Комисији у раду помаже служба Комисије. Одређено је да стручне, административне и техничке послове за потребе рада Комисије обављају запослени у Служби Народне скупштине, које одређује генерални секретар Народне скупштине. Такође, Комисија има секретара и заменика секретара које именује генерални

секретар Народне скупштине из реда запослених у Служби Народне скупштине. Коначно, прописано је да за секретара, односно заменика секретара Комисије може бити именовано само оно лице које има високо образовање у области правних наука. На тај начин обезбеђена је и неопходна стручна подршка у раду Комисије.

Чланом 4. се прописују рокови за избор првих чланова Комисије. Одређено је да су посланичке групе и удружења грађана дужна да, као овлашћени предлагачи, поднесу предлоге кандидата за члана, односно заменика члана Комисије у року од 15 дана од дана ступања на снагу овог закона. Надлежни одбор је дужан да одржи седницу на којој ће утврдити предлог листе кандидата и поднети је на усвајање Народној скупштини у року од 15 дана од истека рока прописаног за подношење предлога кандидата од стране овлашћених предлагача. Коначно, обавезује се Народна скупштина да у року од 30 дана од дана подношења предлога листе кандидата образује Комисију избором свих девет чланова и заменика чланове Комисије.

Чланом 5. се прописује да овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.